

Тема. ПІВНІЧНИЙ ЛЬОДОВИТИЙ ОКЕАН

Мета:

- ✦ сформувати в учнів уявлення про головні особливості географічного положення Північного Льодовитого океану, основні властивості водних мас, з'ясувати загальні особливості рельєфу дна океану; визначити роль океану у формуванні клімату Землі; сформувати в учнів знання про своєрідність органічного світу Північного Льодовитого океану порівняно з іншими океанами планети;
- ✦ удосконалювати практичне вміння використовувати карту, енциклопедії, довідники, Інтернет-ресурси як джерела географічної інформації; продовжувати формувати навички складання лоції; розвивати вміння працювати в малих групах, проводити презентацію-захист проекту;
- ✦ виховувати любов та бережливе ставлення до природи.

Обладнання: фізична карта світу (півкуль), атласи, підручники, портрети дослідників океану (В.Беринга, Ф.Нансена, Р.Пірі та ін.), енциклопедії, довідники, малюнки, схеми, медіа матеріал .

Тип уроку: урок засвоєння нових знань.

Методи роботи: робота в групах, робота з підручником, картами, бесіда, використання технічних засобів навчання.

План уроку:

1. Інтерактивні ігри.
2. Географічне положення океану.
3. Міні-практикум. Складання лоції океану.
4. "Творча лабораторія". Робота в парах.
5. Особливості будови дна. Прийом "П'ять речень".
6. Робота з кліматичною картою.
7. Релаксаційна вправа. "Пофантазуймо разом".
8. Мультимедійна презентація.
9. Ресурси та види господарської діяльності.
10. Вирішення проблемних питань.

Хід уроку

I. Організація учнів до уроку.

II. Актуалізація опорних знань.

- Ви знаєте, що урок географія – це урок мандрівників. Вже протягом місяця триває наша захоплююча подорож просторами Світового океану. Давайте нагадаємо на яких океанах ми з вами побували?

- Коли ми вирушаємо в мандрівку, то з нетерпінням чекаємо пошти. Зараз пограємо у цікаву гру “Достав пошту за адресою”.

1. Гра “ Пошта”. Доставте за адресою.

Японські острови, Берінгове море, Філіппінські острови, острів Ісландія, Бермудські острови, острови Зеленого мису, Біскайська затока, Бразильська течія, острів Шрі-Ланка, острів Мадагаскар, Зондський жолоб, Маріанський жолоб, Великий Бар’єрний риф, Аравійське море, Середземне море, Гавайські острови.

- Поки поштарі працюють ми з вами проведемо вікторину.

2. Вікторина “Хто такий? Що таке?”

11022; Гольфстрім; Дрейка; 91,7; Жак Ів Кусто; 1519-1521, Нова Зеландія, Аравійський п-ів, Дж.Кук, Саргасове.

3. Перевірка результатів гри “Пошта”.

- Ну що ж, доставили поштарі об’єкти за адресою?

- Чи не помилилися, бува океаном?

III. Мотивація навчальної та пізнавальної діяльності учнів.

Повідомлення теми та завдань уроку.

Приєм “Фантастична добавка”

Наші мандрівки були продуктивними, ви добре запам’ятали географічну номенклатуру по океанах. А сьогодні нас чекає нова подорож в край гостинний та незвичайний, такий далекий та близький, таємничий та загадковий... Край, овіяний романтикою першопрохідницьких пошуків. Це одне з найзагадковіших місць нашої планети, і пройдуть віки, поки люди зможуть пізнати всі його таємниці. За своєю своєрідністю, він претендує на чемпіонський титул за кількістю епітетів, які починаються префіксом “най-”.

— Як ви думаєте, про який край ідеться? (*Запис теми в зошити*).

Сьогодні ми познайомитися з географічним положенням Північного Льодовитого океану, складемо лоцію океану, проведемо творчу лабораторію, яка допоможе розглянути історію відкриття та досліджень океану, за допомогою прийому “П’ять речень” розкриємо особливості будови океанічного дна, а також попрацюємо з кліматичною картою, проведемо релаксаційну вправу, своєрідність органічного світу ми вивчимо за допомогою мультимедійної учнівської презентації і визначимо на які ресурси багатий Північний Льодовитий океан і які види господарської діяльності тут ведуться.

Протягом уроку знайдемо відповідь на проблемні питання нашого уроку (записані на дошці):

- Чи потрібне освоєння цього простору в таких суворих кліматичних умовах?
- Чому потрібно охороняти природу Північного Льодовитого океану?

IV. Сприйняття й засвоєння нового матеріалу

1. Прийом “Дерево асоціацій”.

- Які асоціації у вас викликає назва океану - Північний Льодовитий?

- ⊕ Найхолодніший;
- ⊕ Найменший;
- ⊕ Наймілководніший;
- ⊕ Найспокійніший;
- ⊕ Найменшдосліджений;
- ⊕ Найзагадковіший
- ⊕ Найменшсолоніший.

2. Пояснення вчителя з елементами евристичної бесіди

- Отже, яке географічне положення Північного Льодовитого океану?.

Північний Льодовитий океан – найменший, найспокійніший, але й найхолодніший океан. Він розташований на “верхівці” Землі, біля Пн.

Полюса в центрі Арктики.(СЛАЙД 1).

- Учні, а що таке Арктика?

- (Арктика від грецького “артикос”, північний. Це великий простір навколо Пн.полюса, що включає океан, прилеглі до нього частини материків, острови та архіпелаги).

- Кожен з вас має на парті карту Арктики і подивіться на кордони Арктики (СЛАЙД 2). Навіть назва цього океану коротко, але дуже точно характеризує його географічне положення - Північний Льодовитий. Льодовитий, бо більшу частину року вкритий кригою.

Північний Льодовитий океан займає лише 4 % площі всього Світового океану. Його площа 14,1 млн км². Своєрідність океану полягає в тому, що він майже з усіх боків оточений масивами суші – Північною Америкою та Євразією, що безумовно впливає на особливості його природи.

Мал. 45. Географічне положення Північного Льодовитого океану

Океан широкими протоками, а саме Девісовою між Північною Америкою та о.Гренландією, Данською між о.Гренландією та о.Ісландією та Європою сполучається з Атлантичним океаном.

- Розгляньте карту та визначте, яким водним об'єктом сполучається Північний Льодовитий океан з Тихим океаном.

- (Вузькою Беринговою протокою).

3. Міні-практикум. Складання лоції океану.

Складемо лоцію океану (на дошці контурна карта Північного Льодовитого океану, під час вивчення учні будуть прикріплювати всі географічні об'єкти).

- Пригадайте, що таке лоція?

- (Детальний опис водного шляху і умов плавання).

Спочатку ознайомимось з морями Північного Льодовитого океану. Вони займають майже половину його площі.

4. Робота з картою ГП Північного Льодовитого океану.

Знайдіть на карті найбільші моря Північного Льодовитого океану, выпишіть та запам'ятайте їх місце розташування (1-2 хв).

- Покажіть на Фізичній карті світу найбільші моря та нанесіть на лоцію.
- (Чукотське море – дістало назву від Чукотського півострова, який воно омиває, а назва півострова, у свою чергу, утворилась від населення чукців (“чауку” – багатий оленями);
- Східносибірське;
- море Лаптевих – назване на честь братів Лаптевих;
- Карське – запозичило назву від річки Кара, що впадає в нього.
- Баренцове- назване ім'ям голландського мореплавця Баренца, який намагався знайти морський шлях на схід.
- Як ви гадаєте чому моря Гренландське, Норвезьке мають такі назви?
- Гренландське від о.Гренландія, а Норвезьке від назви країни Норвегія, що розташована на Скандинавському півострові;
- море Баффіна;
- море Бофорта.

За кількістю островів Північний Льодовитий океан займає друге місце після Тихого. Більшість їх має материкове походження і вкриті льодовиками.

Найбільшим островом не лише Пн. Льодовитого океану, а всієї Землі є о. Гренландія(СЛАЙД 3).

Розгляньте карту Арктики та назвіть її найбільші острови. (Учні називають, вчитель показує на фізичній карті світу). (Шпіцберген, Нова Земля, Північна Земля, Новосибірські острови, Баффінова Земля, сукупність островів – Канадський Арктичний архіпелаг) та півострови (Скандинавський, Кольський, Таймир, Чукотка) .

- Які особливості географічного положення Північного Льодовитого океану?

Історія відкриття та досліджень океану дуже цікава.

1. Презентація учнями випереджуючого творчого завдання.

Першими Арктику почали освоювати вікінги ще тисячу років тому назад. Про це нам хочуть розповісти ..., які підготували випереджуюче творче завдання.

- У жителів північно-полярної області спільні предки. У першому тисячолітті до н.е. сюди з більш південних районів Європи прийшли германські племена і освоїли ці землі. Нащадки цих племен, вікінги або нормани, увійшли в історію як учасники піратських грабіжницьких нападів на чужі землі.

- IX-Xст. Історики називають розквітом епохи вікінгів.

- Перемістимося на тисячу років назад, в той час, яке називають Середньовіччям. По всій Європі люди жили бідно і зовсім забули про поняття, що Земля куля, що світ великий і різнобічний, воювали між собою за кожен клаттик землі.

- Лише вікінги були сміливими мореплавцями, відважними воїнами, жорстокими людьми. Сурові кліматичні умови, голод та бідність штовхали їх на крадіжки та вбивства.

- На своїх невеликих кораблях, з вирізаною з дерева головою дракона на носу, під прямими вітрилами і з веслами вони плавали вздовж всіх північних берегів Європи, де можна було пропливти.

- Вікінги у Хст. Самий великий у світі острів і назвали його Гренландією – “зеленою землею”. Також заснували поселення на Новій Землі та Шпіцбергені.

- Скажіть, яка історична особливість жителів Північної Європи?
- (Особливістю населення країн Північної Європи являються їх спільні предки – германські племена – вікінги).

2. Самостійна робота з підручником (ст. 61) в парах(СЛАЙД 4).

**Творча лабораторія
З історії вивчення океану**

<i>Ім'я мандрівника</i>	<i>Період дослідження</i>	<i>Результати дослідження</i>

Заповніть таблицю користуючись текстом підручника *З історії вивчення океану*.

Ім'я мандрівника	Період дослідження	Результати дослідження
Вітус Беринг – росіянин	Наприкінці XVIII ст.	Складено достовірну карту західної частини океану
Фрїтьофа Нансен – норвежець	Наприкінці XIX ст.	Перші відомості про природу полярних областей, завдяки дрейфу судна ”Фром ”
Георгій Седов – росіянин	Кінець XIX ст.	Вивчення природи Арктики
Отто Шмідт - росіянин	У 1932 році	На криголамі “Сибіряков” проведено заміри глибин, встановлено товщину крижаного покриву в різних частинах океану

3. Аналіз таблиці.

(Учні по черзі зачитують свої записи, учитель показує портрети)(СЛАЙД 5)

- Що таке дрейф льоду?

- (Коли криги рухаються по океану за течією).

4. Пояснення вчителя з використанням медіа матеріалу.

Північний полюс був відкритий лише на початку ХХ ст. американцем Робертом Пірі (СЛАЙД 6).

У 1977 вперше вдалося досягти північного полюса на судні. Це був атомний криголам "Арктика" (СЛАЙД 7).

Сучасні туристи можуть придбати квиток на криголам, який плаває до Північного полюса (СЛАЙД 8). На сучасному етапі також ведуться ретельні дослідження Арктики, працюють міжнародні дрейфуючі наукові станції (СЛАЙД 9,10).

- Ще за допомогою яких приладів ведуться сучасні дослідження Північного Льодовитого океану.

- *(Використовують авіацію та космічні апарати. Прилади, що встановлені на цих апаратах, надають інформацію про зміни стану атмосфери над океанічним простором та про напрямки переміщення океанічної криги).*

Сучасні дослідження природи Північного Льодовитого океану ведуться за допомогою високотехнологічних апаратів, а цікаво ж, які **Особливості будови дна цього океану.**

6. Пояснення вчителя з використанням медіакарт.

Довгий час вважали, що океан займає неглибоку вирівняну улоговину (СЛАЙД 11). Однак сучасні методи досліджень довели, що дно Північного Льодовитого океану має складну будову: океанічні хребти чергуються з глибокими розломами (СЛАЙД 12).

